

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๐๗๐๓/๕๕๕

ฉ.ร. 3/51

11 เม.ย 54

19.254.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส1127/วคจ

รับที่ : ๕3383/54 ศก/คส

วันที่ : 11 เม.ย. 54 เวลา : 13:55

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม ๑๐๕๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง การปรับโครงสร้างคณะกรรมการ WIPO IGC และร่างกรอบการเจรจา WIPO IGC

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๗๒๔๓ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓
๒. องค์ประกอบคณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC
๓. สรุปมติการประชุมคณะกรรมการทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔
๔. ร่างกรอบการเจรจา WIPO IGC ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอเรื่องการปรับโครงสร้างคณะกรรมการเตรียมการประชุม WIPO Intergovernmental Committee on Intellectual Property and Genetic Resources, Traditional Knowledge and Folklore (IGC) และการพิจารณาร่างกรอบการเจรจา WIPO IGC ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียน ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติการจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการประชุม WIPO IGC เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อเตรียมการก่อนที่คณะผู้แทนไทยจะเดินทางไปเข้าร่วมการประชุม WIPO IGC (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน และมีคณะอนุกรรมการ ๓ ด้าน ได้แก่ คณะอนุกรรมการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการด้านทรัพยากรพันธุกรรม และคณะอนุกรรมการด้านการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๒ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ คณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้เห็นชอบการปรับโครงสร้างคณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ โดยพิจารณาว่า การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม มีนัยเป็นการคุ้มครองภูมิปัญญาและแสวงประโยชน์เช่นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั่วไป จึงควรได้รับนโยบายโดยตรงจากคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง คือ คณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

/๒. เหตุผลความจำเป็น...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ในการประชุม WIPO IGC ครั้งที่ ๑๗ ระหว่างวันที่ ๖-๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ของไทยที่เข้าร่วมการประชุมเห็นว่า ควรส่งวนการแสดงความคิดเห็นในการประชุมฯ เพราะเกรงว่า การประชุม WIPO IGC ซึ่งตั้งเป้าให้สามารถบรรลุการจัดทำกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศสำหรับทั้ง ๓ ด้าน ในลักษณะที่เป็นหนังสือสัญญาหรือตราสารกฎหมายระหว่างประเทศ (international legal instrument(s)) จะพัฒนาเป็นตราสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย และอาจส่งผลให้การแสดงความเห็นในที่ประชุมเป็นการละเมิดมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผ่านการรับรองจากรัฐสภา ถึงแม้ว่าในขั้นนี้จะไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับผลผูกพันของตราสารดังกล่าวก็ตาม แต่จำเป็นต้องได้รับเอามติการเจรจาในลักษณะกรอบการเจรจาหรือท่าทีจากคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะเจรจาใช้เป็นแนวทางในการเจรจา ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวเป็นประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีนัยผูกพันรัฐบาล จึงต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

๒.๒ โดยที่คณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี การปรับโครงสร้างแก้ไขคณะกรรมการดังกล่าวเพื่อให้ไปอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ จึงต้องปรับปรุงแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี

๓. ข้อมูล / ประเด็นสำคัญ

กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะที่ได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการปกป้อง คัดกรอง และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของประเทศไทย ดังนี้

๓.๑ ขณะนี้ ไทยยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม และขาดหน่วยงานเจ้าภาพที่แท้จริง เพราะประเด็นดังกล่าวมีความหลากหลาย จึงมีหน่วยงานราชการของไทยจำนวนมากที่ดูแลประเด็นเหล่านี้แยกเป็นรายประเด็น เกิดการทับซ้อนของขอบข่ายความรับผิดชอบ และขาดความเป็นเจ้าของงาน จึงทำให้ที่ผ่านมา ไทยไม่สามารถกำหนดท่าทีและยุทธศาสตร์ในเวที WIPO IGC เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยในองค์กรรวมได้

๓.๒ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาใหญ่และจะต้องได้รับการแก้ไขในเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบ และต้องดำเนินการทั้งในระยะสั้น กลาง และยาว โดยในระยะสั้น จะต้องนำเสนอกรอบแนวทาง / ท่าทีสำหรับคณะผู้เจรจาของไทยให้สามารถเข้าร่วมเจรจาและรักษาผลประโยชน์ของประเทศได้ แม้ว่าในขณะนี้ ไทยยังไม่มีนโยบาย / ยุทธศาสตร์ในเรื่องการคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมอย่างเป็นองค์กรรวม สำหรับระยะกลางจะต้องปรับโครงสร้างองค์กรทางนโยบาย และจัดตั้งหรือมอบหมายองค์กรรับผิดชอบที่แท้จริงในลักษณะเจ้าภาพที่ชัดเจน และระยะยาว คือ การสร้าง

องค์ความรู้ ความตระหนักรู้ในสังคมไทยเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว รวมทั้ง การตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว เพื่อเป็นกรอบทางกฎหมาย

๔. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ ในเรื่องการเสนอกรอบแนวทาง / ทำที่สำหรับคณะผู้เจรจาของไทย นั้น กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะอนุกรรมการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สินทางปัญญา และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อพิจารณายกร่างกรอบการเจรจาทั้ง ๓ ด้านขึ้น โดยคณะอนุกรรมการฯ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน ได้ร่วมกันยกร่างกรอบการเจรจา และนำเสนอร่างกรอบการเจรจาให้คณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้น มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ให้เสนอร่างกรอบการเจรจา ดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) โดยร่างกรอบดังกล่าวเป็นอาณัติกว้างๆ ให้กับคณะเจรจา ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม และสถานการณ์ในระหว่างการเจรจา และเมื่อการเจรจาเกิดความชัดเจนว่า จะพัฒนาไปสู่การจัดทำตราสารทางกฎหมาย ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพัน ก็ให้เสนอกรอบการเจรจาที่ผ่านกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ ให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

๔.๒ ในเรื่องการปรับโครงสร้าง ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้ปรับโครงสร้างให้คณะกรรมการเตรียมการ WIPO IGC เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ เพื่อให้สามารถได้รับนโยบายเกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาโดยตรงได้จากนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้อง

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

โดยที่ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สินทางปัญญา และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมในกรอบ WIPO IGC เป็นประโยชน์ต่อไทยในการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมไทย และเป็นประโยชน์ทางอ้อมในการช่วยปลูกจิตสำนึกให้คนไทยได้ภูมิใจในความเป็นชาติไทย ในเวทีระหว่างประเทศ การให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้สามารถต่อยอดในการสร้างงานและเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเรียนเสนอ ดังนี้

๕.๑ ในฐานะที่กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบความร่วมมือในกรอบองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization – WIPO) และได้นำเสนอกรอบนโยบายด้านทรัพย์สินทางปัญญาของไทยในเวทีระหว่างประเทศมาโดยตลอด โดยเน้นการมองนโยบายด้านทรัพย์สินทางปัญญาในภาพรวม ตลอดจนเชื่อมโยงองค์ประกอบด้านทรัพย์สินทางปัญญาเข้ากับการพัฒนา การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการคุ้มครองและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเชิงวัฒนธรรม กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ดูแลประเด็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพย์สินทางปัญญา และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเวที WIPO IGC

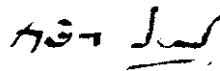
๕.๒ ขออนุมัติให้ปรับโครงสร้างคณะกรรมการเตรียมการประชุม WIPO IGC เข้ามาอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการนโยบายทรัพย์สินทางปัญญาแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการ WIPO IGC ได้รับนโยบายระดับสูงด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิมจากนายกรัฐมนตรีได้โดยตรง โดยมีองค์ประกอบตามเดิม และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานอนุกรรมการ แต่เปลี่ยนชื่อเป็น คณะอนุกรรมการเตรียมการประชุม WIPO IGC

๕.๓ เนื่องจากการเจรจา WIPO IGC ในขณะนี้ ยังไม่มีความชัดเจนว่า จะมีผลผูกพันทางกฎหมายหรือไม่ กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในหลักการต่อร่างกรอบการเจรจา WIPO IGC ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรพันธุกรรม และการแสดงออกทางวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งรับรองโดยคณะกรรมการเตรียมการประชุม WIPO IGC เพื่อเป็นพื้นฐานในการเจรจาสำหรับคณะผู้เจรจาของไทยสำหรับเข้าร่วมการประชุม WIPO IGC ครั้งที่ ๑๔ ซึ่งจะจัดขึ้น ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ระหว่างวันที่ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

๕.๔ เห็นชอบให้คณะกรรมการเตรียมการประชุม WIPO IGC ดำเนินการตามกระบวนการตามมาตรา ๑๙๐ แห่งรัฐธรรมนูญ และจัดทำกรอบการเจรจาตาม มาตรา ๑๙๐ เสนอให้คณะรัฐมนตรีและรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อไป เมื่อการเจรจาภายใต้ WIPO IGC พัฒนาจนมีความชัดเจนว่าจะจัดทำหนังสือสัญญาหรือตราสารที่มีผลผูกพันทางกฎหมายในอนาคต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติในข้อ ๕ ทั้งนี้ ขอความกรุณานำเรื่องเข้ารับการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๔ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเจรจา สำหรับคณะผู้เจรจาของไทยสำหรับเข้าร่วมการประชุม WIPO IGC ครั้งที่ ๑๔ ระหว่างวันที่ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ด้วย จักขอบคุนมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายกษิต ภิรมย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
กองนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
โทร. ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๑๔๕
โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๔๗